



ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Brně rozhodl v senátě složeném z předsedkyně Zuzany Bystřické a soudců Jana Jiráka a Petra Pospíšila v právní věci

žalobce: **Mgr. Z. B.**
bytem X

proti
žalovanému: **Ministerstvo spravedlnosti**
sídlem Vyšehradská 427/16, 128 00 Praha

o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 22. 6. 2022, č. j. MSP-351/2021-OSV-OSV/6

takto:

- I. Rozhodnutí žalovaného ze dne 22. 6. 2022, č. j. MSP-351/2021-OSV-OSV/6, **se ruší** a věc **se vrací** žalovanému k dalšímu řízení.
- II. Žalovaný **je povinen** zaplatit žalobci na náhradu nákladů řízení částku 3 000 Kč, a to do třiceti dnů od právní moci tohoto rozsudku.

Odůvodnění:

I. Vymezení věci

1. V této věci soud posuzoval otázku, zda měly být žalobci podle zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím, poskytnuty testové otázky včetně odpovědí ze vstupního testu pro zájemce o přijetí do přípravné služby justičních čekatelů.
2. Žalobou doručenou Krajskému soudu v Brně dne 28. 6. 2022 se žalobce domáhal zrušení rozhodnutí žalovaného ze dne 22. 6. 2022, č. j. MSP-351/2021-OSV-OSV/6, jímž žalovaný

zamítl odvolání žalobce a potvrdil rozhodnutí Justiční akademie ze dne 16. 2. 2021, č. j. 5/2021-RED-HLV/2. Tímto rozhodnutím Justiční akademie rozhodla o částečném odmítnutí žádosti o poskytnutí informace.

3. Otázky a odpovědi nebyly žalobci poskytnuty s odkazem na autorská práva jednotlivých autorů testu, kteří otázky pro Justiční akademii vytvářejí na základě smlouvy o dílo. Správní orgány také uvedly, že testové otázky jsou několikrát ročně využívány nejen v rámci vstupního testu na pozice justičních čekatelů, ale také právních čekatelů. Benefit žalobce z poskytnutí otázek by tak byl v hrubém nepoměru k jejich další využitelnosti, nákladovosti a rovnému přístupu ostatních účastníků. S ohledem na šetření práv nechala Justiční akademie přezkoumat nezávislémi soudci chybné odpovědi žalobce a poskytla mu ty, jejichž odpověď nebyla jednoznačně chybná.

II. Shrnutí argumentů obsažených v žalobě

4. Žalobce uvedl, že nabyl dojmu, že některé odpovědi dle nabídky pro jednotlivé otázky nebyly správné. Proto žalobce nejdříve prostřednictvím emailu a následně prostřednictvím žádosti podle zákona o svobodném přístupu k informacím požadoval poskytnutí testových otázek s celkovou nabídkou odpovědí, dále poskytnutí jeho odpovědí a také správných odpovědí na tyto otázky. Z postupu Justiční akademie (tedy že mu poskytla pouze tři otázky s odpověďmi) žalobce vyvodil závěr, že zbývající otázky obsahují závažné chyby a Justiční akademie chybně vyučuje a testuje.
5. Žalobce namítal, že otázky nejsou kryty autorským právem, neboť jsou (doslovným i částečným) užitím právního předpisu, tedy úředního díla. Jedná se proto o výjimku z ochrany podle § 3 písm. a) zákona č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon). Podle logiky správních orgánů by pak např. otázku ohledně Nobelovy ceny musela mít akademie při jejím užití licencovanou od Nobelovy nadace a osob, které byly nabízeny v odpovědích.
6. Z vyřízení žádosti nebylo patrné, proč podle správních orgánů nelze zveřejnit otázky a odpovědi, pokud žalobce nežádal o jejich zveřejnění. Zveřejnění je podle něj zpřístupnění předem neznámému počtu osob, které mohou bez dalšího úsilí nahodile přijmout informaci. Testovaným osobám byly informace zprostředkovány zcela odlišně. Uvedl, že pokud by mu byl text zaslán, byl by maximálně nucen jej dále nešířit (pokud by šlo o autorské dílo). Sama justiční akademie však dílo šířila, když je poskytla uchazečům v rámci testu. Žalobce má proto jakožto autor svých odpovědí právo, aby je měl k dispozici a znal výsledek testu, neboť se na základě poskytnutých otázek domnívá, že má více bodů, než mu bylo původně sděleno. Tento vyšší bodový zisk má přitom vliv na výběr osoby žalobce na soudcovskou pozici.
7. Tím, že by správní orgány zaslaly žalobci požadované odpovědi, nebude nikomu způsobena újma. Naopak tím Justiční akademie předejde tomu, že žalobce zveřejní alespoň ty otázky, které mu byly poskytnuty, aby demonstroval, že Justiční akademie testuje nesprávnými otázkami.
8. Žalobci uniká jedinečnost uměleckého díla, pokud je odpovědí pouze opsaný zákon nebo všeobecně známá informace, dílo je zpřístupňováno u testu třetím osobám, nejsou zřejmá kritéria jedinečnosti, není znám autor ani konkrétní licence. Nezpřístupnění otázek je proto pouze libovůle správních orgánů. Pokud není patřičně uvedeno, v čem bude právo na ochranu díla dotčeno tím, že se s ním seznámí testující osoby, jde o nepřezkoumatelné rozhodnutí.

9. Žalobce tedy navrhl, aby soud rozhodnutí žalovaného i Justiční akademie zrušil, nařídil Justiční akademii, aby žalobci poskytla požadované informace a přiznal žalobci náhradu nákladů řízení.

III. Vyjádření žalovaného

10. Žalovaný ve svém vyjádření k žalobě plně odkázal na odůvodnění napadeného rozhodnutí a navrhl, aby soud žalobu zamítl jako nedůvodnou.

IV. Posouzení věci

11. Žaloba je důvodná.
12. Podle § 11 odst. 2 písm. c) zákona o svobodném přístupu k informacím povinný subjekt informaci neposkytne, pokud by tím byla porušena ochrana práv třetích osob k předmětu práva autorského nebo práv souvisejících s právem autorským.
13. Podle § 2 odst. 1 autorského zákona je předmětem práva autorského dílo literární a jiné dílo umělecké a dílo vědecké, které je jedinečným výsledkem tvůrčí činnosti autora a je vyjádřeno v jakékoli objektivně vnímatelné podobě včetně podoby elektronické, trvale nebo dočasně, bez ohledu na jeho rozsah, účel nebo význam (dále jen „dílo“).
14. Podle § 61 odst. 1 autorského zákona je-li dílo autorem vytvořené na základě smlouvy o dílo (dílo vytvořené na objednávku), platí, že autor poskytl licenci k účelu vyplývajícimu ze smlouvy, není-li sjednáno jinak. K užití díla nad rámec takového účelu je objednatel oprávněn pouze na základě licenční smlouvy, nevyplývá-li z tohoto zákona jinak.
15. Podle § 34 odst. 1 písm. a) autorského zákona do práva autorského nezasahuje ten, kdo užije v odůvodněné míře dílo na základě zákona pro účely veřejné bezpečnosti, pro soudní nebo správní řízení nebo k jinému úřednímu účelu nebo pro parlamentní jednání a pořízení zápisu o něm.
16. Základním smyslem zákona o svobodném přístupu k informacím je zajištění práva veřejnosti na přístup k informacím veřejného sektoru, s výjimkou informací výslovně uvedených zákonem. Povinné subjekty jsou tedy povinny poskytovat informace vztahující se k jejich působnosti, pokud se nejedná o zákonem stanovenou výjimku z této povinnosti.
17. Jednou z těchto výjimek je podle § 11 odst. 2 písm. c) zákona o svobodném přístupu k informacím ochrana práv třetích osob k předmětu autorského díla. Aby se jednalo o autorské dílo ve smyslu § 2 autorského zákona, musí naplňovat kumulativní legální pojmové znaky. Těmito znaky jsou znak jedinečnosti, znak tvůrčí činnosti, a vyjádření díla v objektivně vnímatelné podobě. Pouze v případě naplnění všech těchto znaků pak autorské dílo požívá právní ochrany ve smyslu autorského zákona.
18. *„Tvůrčí činnost lze spatřovat v takovém vytvoření nehmotného artefaktu, jehož dosažení závisí v osobních vlastnostech tvůrce, bez nichž by tento výtvor (duševní plod tvůrčí povahy literární, jiné umělecké nebo vědecké) nebyl vůbec dosažen. Pokud jde o druhý znak autorského díla, tedy jedinečnost díla jako výsledku tvůrčí činnosti, tu je třeba vnímat jako kvantitativní kritérium objemu vynaložené tvůrčí individuality. Objem vynaložené tvůrčí individuality tu musí směřovat k vytvoření díla, jež statisticky pravděpodobně nebude totožné s dílem jiného tvůrce“* (rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 22. 2. 2018, č. j. 11 A 120/2015-38).
19. To však současně neznamená, že každá informace, která naplní uvedené pojmové znaky autorského díla, je také důvodem pro odmítnutí poskytnutí informace ve smyslu § 11 odst.

2 písm. c) zákona o svobodném přístupu k informacím. K žádostem o informace tohoto druhu je třeba přistupovat individuálně a vycházet z pravidla, že je třeba poskytnout zásadně veškeré požadované informace, ledaže jsou dány natolik závažné důvody pro ochranu autorského práva, aby byl případ posouzen jako výjimka z pravidla. Správní orgány a soudy jsou tak povinny zohlednit objektivní vlastnosti požadovaných informací i to, nakolik by jejich zpřístupnění znamenalo skutečné porušení autorských práv. Současně musejí zvážit též povahu práva na informace a míru jeho omezení v kontextu individuálních zájmů žadatele i obecného zájmu na kontrole činnosti orgánů veřejné moci. Bude-li třeba, jsou správní orgány povinny zvážit kolizi práva na informace a ochrany práv k výsledkům tvůrčí duševní činnosti. Ze strany správních orgánů postačí elementární a bezformální úvaha, splňující pouze požadavky srozumitelnosti a přezkoumatelnosti (nález Ústavního soudu ze dne 21. 3. 2017, pod sp. zn. IV. ÚS 3208/16).

20. Povinností podle zákona o svobodném přístupu k informacím se nelze bez dalšího zprostit ani odkazem na obsah smlouvy o dílo, na základě které autorské dílo vzniklo. Ostatně podle § 61 je objednatel díla povinen řídit se licenční smlouvou, pokud zákon nestanoví jinak. Zákon však v § 34 odst. 1 písm. a) autorského zákona zakotvuje tzv. úřední (zákonnou) licenci k užití díla. Mezi jiné úřední účely ve smyslu tohoto ustanovení patří i nakládání s dílem ve formě poskytnutí informace podle zákona o svobodném přístupu k informacím.
21. Justiční akademie jakožto správní orgán prvního stupně se ve svém rozhodnutí vůbec nezabývala otázkou, zda požadované informace ve formě otázek a odpovědí naplňují pojmové znaky autorského díla. Žalovaný k tomu pouze konstatoval, že otázky jsou výsledkem tvůrčí vědecké činnosti, vyžadují vysokou znalost problematiky a vznikly na základě smlouvy o dílo, podle které není Justiční akademie oprávněna je zpřístupňovat ani zveřejňovat třetím osobám. Soud tak nemohl přisvědčit tvrzení žalovaného, že Justiční akademie dopodrobna vysvětlila, proč jsou informace předmětem autorského práva. Zda se v případě požadovaných otázek a odpovědí jedná o autorské dílo ve smyslu autorského zákona, nelze posuzovat pouze na základě vzorové smlouvy o dílo. Aby dílo bylo dílem autorským, musí naplňovat základní pojmové znaky. Naplněním těchto znaků autorského díla se však správní orgány zabývaly nedostatečně.
22. Skutkový stav případu je třeba posuzovat komplexně. Měl-li správní orgán posoudit, zda je zásah do autorských práv takové intenzity, že odůvodňuje výjimku ve smyslu § 11 odst. 2 písm. c) zákona o svobodném přístupu k informacím, musel nejdříve vymezit, že se skutečně jednalo o autorské dílo. Následně byly správní orgány povinny zohlednit nejen smlouvu o dílo, ale také úřední licenci podle § 34 autorského zákona. Žalovaný nemohl pouze odkázat na smluvní ujednání, které zakazuje zpřístupňovat a zveřejňovat dílo třetím osobám, aniž by se věnoval individuálnímu posouzení rozhodných skutečností. V žalobou napadeném rozhodnutí se však vůbec nezabýval tím, zda jsou v tomto případě dány natolik závažné důvody pro ochranu autorského práva, že převažují nad právem na svobodný přístup k informacím. Z rozhodnutí není zřejmý žádný faktický dopad do autorských práv autorů otázek a odpovědí. Správní orgány zmiňují, že jsou otázky používány opakovaně, že by jejich zveřejněním došlo ke ztrátě jedinečnosti otázek a výrazně by se zvýšila nákladovost pro rozpočet. Tyto subjektivní důvody, proč nechtějí správní orgány zveřejnit požadovanou informaci, ale nejsou podle zákona o svobodném přístupu k informacím vůbec relevantní. Pokud správní orgány odmítly poskytnout informace na základě důvodu podle § 11 odst. 2 písm. c) zákona o svobodném přístupu k informacím, musejí se také autorským právem tvůrců otázek a faktickým dopadem zveřejnění díla dostatečně zabývat. Na tomto závěru nic

nemění ani fakt, že správní orgány s ohledem na šetření práv žalobce odmítly informaci poskytnout pouze částečně. I v takovém případě musí být částečné neposkytnutí náležitě odůvodněno.

23. Z výše uvedených důvodů je proto rozhodnutí nepřezkoumatelné pro nedostatek důvodů. Protože však posouzení věci na základě výše uvedených kritérií spadá primárně do působnosti správních orgánů, neuložil zdejší soud Justiční akademii jakožto správnímu orgánu prvního stupně povinnost informace poskytnout. Za uvedeného stavu věci by tím byla činnost správního orgánu nepřípustně nahrazena rozhodnutím soudu.
24. Nad rámec výše uvedeného soud považuje za vhodné ozřejmit, co je předmětem tohoto řízení. Námitky žalobce se totiž s předmětem řízení do značné míry mívají. Pro poskytnutí informací podle zákona o svobodném přístupu k informacím není relevantní, z jakého důvodu žalobce informace požaduje. Podstatné je pouze posoudit, zda informace správním orgánem měla být poskytnuta, nebo zda je dán důvod pro to, aby bylo poskytnutí odmítnuto. Domněnky žalobce o množství špatných otázek nebo o bodovém ohodnocení, které v testu získal, jsou proto v této věci irrelevantní. Zdejší soud také poukazuje na § 5 odst. 3 zákona o svobodném přístupu k informacím, podle kterého do 15 dnů od poskytnutí informací na žádost povinný subjekt tyto informace zveřejní způsobem umožňujícím dálkový přístup. Námitka žalobce, že informace budou poskytnuty pouze jemu a že nežádal jejich zveřejnění, tak poněkud pomíjí tuto právní úpravu.
25. V dalším řízení žalovaný zohlední objektivní vlastnosti požadovaných informací, posoudí naplnění pojmových znaků autorského díla a definuje případné dopady poskytnutí informace do autorských práv. V úvahu vezme skutkové okolnosti případu, tedy povahu práva na informace v daném případě, míru omezení práva na informace v kontextu žadatele i obecného zájmu na zpřístupnění požadované informace. V případě kolize práva na poskytnutí informace a práva autorského formuluje v rozhodnutí důvody, proč a v jakém rozsahu převýšil zájem na ochraně jednoho práva nad ochranou práva druhého. Soud přitom zdůrazňuje, že zákonnost odmítnutí poskytnutí informace podle § 11 odst. 2 písm. c) zákona o svobodném přístupu k informacím v této fázi posoudit nemohl.

V. Závěr a náklady řízení

26. Soud z výše uvedených důvodů zrušil žalobou napadené rozhodnutí ve smyslu § 76 odst. 1 písm. a) zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního („s. ř. s“) bez jednání a věc vrátil žalovanému k dalšímu řízení (§ 78 odst. 4 s. ř. s.). V dalším řízení je žalovaný vázán právním názorem soudu (§ 78 odst. 5 s. ř. s.).
27. O náhradě nákladů řízení bylo rozhodnuto podle § 60 odst. 1 s. ř. s., podle něhož nestanoví-li tento zákon jinak, má účastník, který měl ve věci plný úspěch, právo na náhradu nákladů řízení před soudem, které důvodně vynaložil proti účastníkovi, který ve věci úspěch neměl. Žalobce byl ve věci plně úspěšný, soud mu proto přiznal právo na náhradu nákladů řízení vůči žalovanému. Náklady žalobce sestávají ze zaplaceného soudního poplatku ve výši 3 000 Kč. Soud žalovanému uložil zaplatit náhradu nákladů řízení žalobci v přiměřené lhůtě.

Poučení:

Proti tomuto rozsudku lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává u Nejvyššího správního soudu. V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo

člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Brno 26. března 2024

Zuzana Bystřická v. r.
předsedkyně senátu